

संपादकीय

गुलाबी नोटेचा संदेश

रिझर्व्ह बँकने गुलाबी रंगाच्या दोन हजारांच्या नोटा परत घेण्याच्या दृष्टीने मोठा कार्यक्रम हाती घेतला आहे. त्यामुळे देशभर काहिसे संभ्रमाचे वातावरण निर्माण झाले आहे. खरेतर असा संभ्रम निर्माण होण्याजोगे काहीच घडलेले नाही, परंतु विरोधकांना पराचा कावला करण्याची जण सवयच जडून गेली आहे. त्याचे दुष्प्रिणाम संभ्रमाच्या रूपात सर्वांना अनुभवावे लागत आहेत.

दोन हजारांची नोट ही एक तात्पुरती व्यवस्था होती. २०१६ साली पंतप्रधान नंदेंद्र मोदी यांनी अवानक पाचशे आणि हजार रुपये मूळाच्या नोटा रद्द करून साच्याच घक्का दिला होता. देशभरात बाजारात खेळांन्या एकूण घलावाच्या जवल्पास ८० टक्के चलान नोटबंदीमुळे रद्दवातल ठरले. नोटा बदलून घेण्यासाठी कालावधीदेखील कमी होता त्यामुळे बँकांपूढे हजारांच्या रांगा लागल्या. नोटबंदीचा त्रास अनेक लोकांना त्या वेळी झाला हे मान्य केले तरी या प्रबंध मोर्चा निर्णयामुळे झालेले लाभ कमी लेखता येत नाहीत. नोटबंदीपूर्वी देशातील सामान्य व्यवहार प्रायः रोखे रक्मेतच होत असत. नोटबंदीनंतर काव्या पैशाला चांगलाच चाप बसला. शेजारील शत्रु राष्ट्र बनावट नोटा छापून भारताची अर्थव्यवस्था खिलखिली करण्याचे कारस्थान रचत होती, ती कारस्थाने पंतप्रधान मोदीयांनी एका झटक्यात हाणून पाडली. बनावट नोंदाच्या काव्या बाजारावर तसेच दहशतवादाला खतवापाणी घालत पाकिस्तानचा गाडा चालत होता, त्याला खीळ बसली. सध्या पाकिस्तानमधील अर्थव्यवस्था पूर्णत: मोडकलीस आलेली असून पाकप्रगतीत दहशतवादाचे कंबरडेच मोडले आहे. हे सारे नोटबंदीच्या निर्णयानंतर घडले आहे हा योगायोग नव्हे. याचारोबरच रोख व्यवहार कमी होजून डिजिटल व्यवहारांकडे सामान्य भारतीय नागरिक वरु लागता हा नोटबंदीचा सर्वांत मोठा लाभ म्हणता येईल. आजकाल तर रिक्षावारे, भाजीवारे, पानटप्रीवारे अंशांसारखे छोटे व्यावसायिकदेखील आठडीनी डिजिटल व्यवहार पसंत करू लागले आहेत. खिशात किरकोल रोके ठेवून मोठा खेडीसाठी सहज हातेर पडता येते. त्यामुळे पाकिस्तानसारखा भुट्टा गुन्हा करतानाही योंगांचा चार वेळा विचार करावा लागत आहे. हे झाले नोटबंदीचे ढोकल फायदे, या पलीकडेली अर्थव्यवस्थेला चांगली शिस्तांत लावण्याचे काम नोटबंदीमुळे झाले. दोन हजार रुपयाची नोट परत घेण्याची रिझर्व्ह बँकेने काही दिवसांपूर्वी परिप्रक जारी केले तेव्हा मोर्चीविरोधकांनी पुन्हा एकदा नोटबंदी आल्याची आवश्य उठवली. वास्तविक दोन हजारांची नोट सामान्य माणसाच्या आवाक्यातून कधीच निसर्गून गेली आहे. दोन-अडीच वर्षांपूर्वी दोन हजारांच्या नोटीची छपाई रिझर्व्ह बँकेने थांबवती आहे. एटीएम किंवा बँकेतही दोन हजारांच्या नोटा मिळेणे कठीण झाले होते. विशेष म्हणजे दोन हजारांच्या नोटा बदलून घेण्यासाठी रिझर्व्ह बँकेने लोकांना चांगली चार महिन्यांची मुदत दिली आहे. या चार महिन्यांत कुरुताची बँकेत ओळखपत्राविना नोटा सहजपणे बदलून मिळतील. इतकेच नव्हे तर चार महिन्यांनंतरदेखील या नोटा विधिसंमत चलन (लीगल टेंडर) म्हणून वैधच मानल्या जाणार आहेत. फक्त त्या चलनात नसतील. त्यामुळे दोन हजारांच्या नोटेवरून विरोधकांनी जो गदारोळ सुरु केला आहे तो हाय्यास्पद आणि अज्ञानमूलक वाटतो. रिझर्व्ह बँकच्या कवीन नोट धोरणानुसार हा निर्णय झाला असून त्याचा केंद्र सरकारी काहीही संबंध नाही. अर्थिक शिवात सांभालण्यासाठी अशा प्रकारचे वित्तीय नियमन करणे हेच तर रिझर्व्ह बँकेचे प्रमुख कार्य आहे.

बदलते तंत्रज्ञान

व्हॉट्सअॅपने एडिट मेसेज फीचर केले लॉन्च

त्यांचे अपूर्व तंत्रज्ञान अपूर्व आहे. मारील अनेक वर्षांपासून भारतासह जगभरातील लोक या अपूर्व दैनंदिन कामांमध्ये वापर करत आहेत. आपल्या युजर्सांसाठी मेटा कंपनी व्हॉट्सअॅपमध्ये नववीन अपडेट्स करीत असते. असेच एक नवीन फीचर व्हॉट्सअॅपने लॉन्च केले आहे. या फीचरमुळे यूजर्सना समोरच्या व्यक्तीला पाठवलेले मेसेज चॅटमध्यून १५ मिनिटांचा अवधी मिळाणार आहे. याचाबाती महिंती काही महिन्यांपूर्वी समोर आली होती. नुकतंच या नव्या फीचरच्या लॉन्चवीने मेटा कंपनीने अधिकृत घोषणा करण्यात आली.

यूजर्सना आता चॅटवर आधीपेशा जास्त नियंत्रण ठेवता येईल. या फीचरमुळे मेसेजमधील शद्दांमध्ये दुरुत्ती करणे किंवा त्याला अधिकचा संदर्भ जोडणे शक्य होणार आहे. एडिट फीचरसाठी आम्ही फार उत्सुक आहोत. मेसेज पाठवल्यानंतर ५५ मिनिटांच्या आत यूजर्सना मेसेजमध्ये बदल करता येणार आहे. मेसेज दाबून ठेवल्यावर मेसेजमधील चुका सुधाराता येणार आहेत, असे मेटा कंपनीने त्यांच्या ब्लॉगमध्ये नमूद केले आहे.

अनेकदा व्हॉट्सअॅप मेसेज पाठवल्यानंतर त्यात चुका असल्याचे आपल्या लक्षत येते. तेव्हा त्यात बदल करणे आवश्यक असते. अशा वेळी व्हॉट्सअॅप एडिट फीचर वापरता येईल. याचाबाती महिंती शेअर करताना मेटाचे प्रमुख मार्क झुकरबर्ग यांनी फेसबुक पोस्ट शेअर केली आहे. या पोस्टमध्ये त्यांनी आत तुम्ही व्हॉट्सअॅपवर पाठवलेले मेसेज १५ मिनिटांपैरंत एडिट करू शकता. हे एडिट फीचर लवकरच जगभरातील यूजर्सना वापरता येणार आहे असे म्हटले जात आहे. सध्या मोजक्या यूजर्सना या सेवाचा लाभ घेता येत आहे.

व्हॉट्सअॅपवर पाठवलेले मेसेज एडिट करायच्या स्टेप्स

- व्हॉट्सअॅप उघडा आणि चॅटवर जा.
- ज्या मेसेजमध्ये बदल करायचा आहे, तो मेसेज लॉन्च प्रेस करा.
- मेसेज दाबून ठेवल्यावर काही सेकंदामध्ये एडिट मेसेज असा पर्याय दिसेल.
- तो पर्याय टॅप करून तुम्ही मेसेजमध्ये हवा तसा बदल करू शकाल.

